ދިވެހިބަހުގެ ވާހަކަ ފުޅުކޮޅުގެ އަދަބުތައް

ނަސީމާ މުޙައްމަދު

(231 ވަނަ އަދަދާއި)

"ފުޅު" އާއި "ކޮޅު"

ދިވެހި ބަސް ބޭނުން ކުރުމުގައި އެންމެ ގިނަ ޢަދުން ޢަދާ އެއްކަލަވި "ފުޅު" އަދި "ކޮޅު" ބޭނުން ކުރެވެއެވެ. ދިވެހި ބަހުގެ ރަސްމީގައި ލިޔުއްވާފައިވާ ގޮތުން:-

"ފުޅު" މިއީ މާތް ކުރުމުގެ ގޮތުން ނަގާއިގެ ފަރާތަކުން އިތުރު ކުރާ އަކުރެކެވެ.

"ކޮޅު" މިއީ ބައެއް އެއްޗެހި މާތް ކުރުމަށްޓަކައި އެތަކެތީގެ ނަމުގެ ފަހަތަކުން ގެންނަ ބައެކެވެ.

މި ދެބަސް ބޭނުން ކުރުމުގެ އާދައިގެ ވަރަށް ގިނަ ޝަމާން ފާންދާން ތަރުޖަމާގައި ގެންގޮސްފައިވާ އާދައެކެވެ. މި ބަސްތަކުން ބޭނުން ކުރަނީ އެންމެ މާތް ދަރަޖައިގެ ވާހަކަ ދެއްކުމުގައެވެ. އެންމެ ގިނައިން "ކޮޅު" މިބަސް އިތުރު ކުރެވިފައިވަނީ ފުރަނަ ނަމާއި ޙަވާލު އެއްޗެހި ބަހަށެވެ. މިސާލަކަށް:- ގޮނޑިކޮޅު، ތަށިކޮޅު، ގޮފިކޮޅު، މިފަދަ ބަސްބަހެވެ.

"ފުޅު" މިބަސް އިތުރުކުރެވޭ ބަސްތަކަށް ބަލާއިރު އަސާސީ ގޮތެއްގައި ވާފަދައިން "ކުރުން" އެވެ. މިސާލަކަށް:- ހުނދުކޮޅު، މުބާރަކުކޮޅު،

"ފުޅު" މިބަސް އެންމެ ގިނައިން ބޭނުންކުރަނީ ދިރިއުޅުއްވުމުގެ ހިލަނަގާތުން ހަލާކު ހަކުރުވުމަށް ގޮސްހުރި ކަލެކެވެ. މިސާލަކަށް:- އަސްކޮޅު، ޖަމަލުކޮޅު، އަތޮޅުކަރިފުޅު، ކުދާފުޅު މިފަދަ ބަސްތަކެވެ. އާދެ! މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް އޮތުން ބަސްބަހާކާފައިސް އެއްފަދައިން، ބަސްމުދަލެއްގޮތުން އެބަހެއް ބޭނުން ކުރުމުގައި ގެންގުޅޭ ގޮތެއް ނުލަތަ އިސްލާމްދީނާ ތޯރާއިން އަހަރެ ކަމުކަމެވެ. ބަހެއް ޚަބަރުގެން ދަރަސްކުރެވޭއިރު މިފަދަ ހާއްޖަފާއި ހުސްނަ އާދަތަކެއްފަދަ ދަސްކުރެވޭއެވެ. މިފަދަ ބަހެއް އާދަތަކަށް އެބަހެއްގެ އަހުމަލުތަކުން، އެކަމަކަށް ޖެހޭއި ފައިދާކުރެވޭތޯއި ކަލާމެއް ކަމެއްގެ ހަމަހަމަ ބަހެވެ.

ޝުކުރު ކުރުން

އާދޭ! ދުނިޔޭގައި ބަޔާއި ބޭބޭ ވާހަކަ ތަކުގައި ބައެއް ފަރާތްތަކުން ކުރައްވާ ޝަކުވާ އެކެވެ. ދިވެހި ބަހުގައި "ޝުކުރު" މި ބަހަށް އަމިއްލަ ތަފްސީރެއް ނުހުންނާނީ ކުރާ ޝަކުވާ އެކެވެ. އަޅުގަނޑު އަހަރެމެންގެ، އިހުގެ ދިވެހިންގެ ބަހީ އާދަކުރުގެ ބޭނުމަކީ، މިހާރު ކަމެއް ކޮށްދިނުމަށް، އެކަމެއްގެ ގޮތުގައި ޖަހާގެންނަ މިހާ، ވާހަކަ އަދިއެހެނީ "ތަކުރާރުކުރި" މި ބަހީ ދު ޖަހާލައި ބުނެލައެވެ. މި ވާތް އާދަ ދުކޮށްލުމުވެއް، އެގޮ ބަދަލުގައި "ޝުކުރިއްޔާ" އެ އަޅުގަނޑުމެން ކިޔާ އެޅުމެއެވެ. އަދިވެސް އިތުރުން ދަންނަވާލަމުވެ. އިހުގެ މީހުން ވާހަކަ ދައްކާ އުސޫލުން، ބޭރުލަތަށް ރާވާފައިވަނީ ޝުކުރުވެރިވާކަން ފާޅުވާ ގޮތަށް ބަސްތަށް ރާވައިގެންނެވެ. މިއާ ވަކި ޖަހާލާކަން ޝުކުރު ދަންނަވަން ނޭނގޭނަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރަނގަޅު ކުރެވޭއެވެ.

ކިޔުއްވާފައި ވެއިސްގެ ތަނަވަސްކަން އަށް ކަމަކު ގެންނެވިދާނެއެވެ. ރަމަޟާނުގެ ހަސްކަކުން އެދި ޖުމުއާ ފެނިކަމަށް ޓާއި މުވަހިދ އަށް މުހިއްމު ސަލަބެވެ. އިނގެ ބުރުޖެއްސަނަސްވެސް އެ ދެ ވަޑައިގެންނަވާ ދެފަރި ހަސްކަވަކަރު ޖުމުއާ ފެނިކަމުގެ ހަމަހަމަކަން ބޭނުވެ.

ވީމާ، ދުނިޔޭގެ ބައެއް އެއީން ހަނހަރުގެއިރެން ހަސްތަވީ ދުނުގެ އާދަކާދަތައް ތަދުވެމުން، ގިނަ މިހުންނަން ބައިވެރިވެގެ މާ އިނގިރޭސި ދަރަޖަތަކުން ދިވެހި ރާއްޖޭގައި ވެހެ އެދުދުނެވެ. އާދޭ! މިއީ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ގެނގެވީ، އެނގެމާ މާތްކަން، މާތްކަން، އާދައިގެ، މިޔަން ދަރުޖެއްވެ.

ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ އަދަބުތަކާ އަޑުއަހާ ބަދަލުކަން، އެބަހެއްގައި ހުރި މާތްކަން ހާލަތު އެއްގެކަވެ. ޖަމާނުގި ސަލާމަތް ގުދުރަތް ދަރުވެސް ދެއްކޭވެ. ދިވެހި ރާއްޖޭ ޖާތްގެ ކުޑަ ތުއްތުކަނބަ ނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަލާމަތީ ރަނގަޅު އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަގުތުވެ. ތަރައްޤީ ވެވުނުވާ އެތަށް ތުއްތުގެ ރަނގަޅު ކަމަކުމުވެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަނގަޅު ކަމަކުން ގިނަ ދިޔަސްޓީމަކުން ހުރި އަޅުގަނޑުމެން ތަނަސަނަސާވާނެއެވެ. ދިވެހިންގެ ދިވެހިތަށްކަމަކުން ޖަމާނަން ދޮޅުއްނުނާޅި އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަލާމަތީ ބަސް ރައްކާތެރި ކޮށްގެންނެވެ. (ނިމުނީ)

ސިންމާޖުން

ދިވެހި ރާއްޖޭގައި ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ އަދަބުތަކަށް ސަމާލުވަމުން އައި ތަޢުލީމުނެވެ. މުޅި ރާއްޖެއަށް މި ބަދަލުތަކަށް އައި ނަމަވެސް އެންމެ ބޮޑު ބަދަލު އައި މާލެއަށެވެ. މިގޮ އަށް ސަބަބަކަށް ތަޢުލީމާއި އިނގިރޭސި